

helpende handen en autisme

Nieuwsbrief

oktober 2023 – nr 3 – jaargang 5

CONTACTPERSOON AUTISME

Een netwerk van mensen geeft verbondenheid

Voor mensen met autisme en hun naasten is het belangrijk om een steunend netwerk te hebben. De kerkelijke gemeente kan hierin een waardevolle rol spelen. Om deze reden stimuleert Helpende Handen kerkelijke gemeenten om een netwerk te ontwikkelen, waarin activiteiten en ondersteuning worden geboden voor mensen met autisme en hun familieleden. Inmiddels zijn er verschillende kerkelijke gemeenten actief; één van deze gemeenten is de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort.

In de kerkelijke gemeente van Amersfoort zijn twee contactpersonen die door de kerkenraad zijn aangesteld om betrokken te zijn bij mensen met een beperking en hun familieleden. Een deel van die doelgroep bestaat uit mensen met autisme. Joanne Baan is één van deze contactpersonen. In het dagelijks leven is Joanne werkzaam als maatschappelijk werker bij Stichting De Vluchtheuvel. De kennis en ervaring die ze als maatschappelijk werker heeft opgedaan kan ze goed in zetten in haar functie als contactpersoon in de kerkelijke gemeente.

Activiteiten in de kerkelijke gemeente

De ondersteuningsmogelijkheden die een contactpersoon autisme kan organiseren zijn divers, vertelt Joanne: “We hebben met een heel aantal volwassenen en kinderen met autisme te maken. We hebben wel eens een thema-avond in de kerk rondom autisme georganiseerd, we onderhouden contact met hen, er is een gespreksgroep voor ouders van kinderen met autisme in de gemeente en we zorgen voor gastgezinnen en maatjes. Dan trekt een jongere bijvoorbeeld met een andere jongere op of wordt een kind (bijvoorbeeld één keer per maand) opgevangen in een ander gezin. Er is ook wel eens een avond over autisme geweest voor de kerkenraad, dit was ook heel zinvol.”

In dit nummer

Hoe kun je als kerkelijke gemeente aandacht hebben voor mensen met autisme in de kerkelijke gemeente en hen ondersteunen? Op deze en andere vragen wordt ingegaan in de nieuwsbrief met als thema autisme in de kerkelijke gemeente.

In deze nieuwsbrief lees je drie artikelen die verschillende perspectieven op dit thema belichten. Zo is er een interview met een contactpersoon autisme, die in haar kerkelijke gemeente actief is in het organiseren van bijeenkomsten en het met elkaar in contact brengen van mensen met autisme. Ze vertelt over haar motivatie, haar ervaringen en haar tips voor andere gemeenten die iets willen betekenen voor mensen met autisme. Daarnaast staan in deze nieuwsbrief de ervaringen van Nadia, een jonge vrouw met autisme, die een boek heeft geschreven met haar persoonlijke verhaal en haar ervaringen in de kerkelijke gemeente. En tot slot is er een interview met de dominee van Nadia, die haar pastoraal heeft bijgestaan in moeilijke fases in haar leven en die nog steeds bij haar betrokken is. Hij geeft ons een inkijkje in zijn pastorale benadering van mensen met autisme, en legt uit hoe hij rekening houdt met hun specifieke behoeften en mogelijkheden.

Tenslotte bevat deze nieuwsbrief enkele berichten over relevante thema's, zoals dagboeken die gelezen worden door volwassenen met autisme, mogelijkheden voor gemeenteavonden en aankondigingen van bijeenkomsten die worden georganiseerd.

Medewerkers van Helpende Handen denken graag met je mee in de vragen die je hebt. Wil je weten wat wij voor je kunnen betekenen? Kijk dan op www.helpendehanden.nl/ autisme voor een uitgebreid overzicht van onze dienstverlening of neem contact op met Helpende Handen.

CONTACTPERSOON AUTISME

De rol van een kerkelijk contactpersoon
Joanne merkt dat de contactpersoon een belangrijke rol kan spelen in het organiseren van bijeenkomsten: “De gespreksgroep bestond oorspronkelijk al langere tijd maar is weer nieuw leven ingeblazen. Met sommige gezinnen was er ook al langer contact.

Verder zijn de activiteiten door ons uitgebreid. We hebben een keer een avond gehad met ouders van kinderen met autisme, en daarin was o.a. gelegenheid om te horen waar behoefte aan was. Het idee voor gastgezinnen is onder andere

ontstaan doordat we dit zelf al langere tijd bieden en zien hoe leuk dit is voor beide kanten. Dit zie ik ook als onderdeel van één gemeente zijn.”

De steun die mensen ervaren
Joanne ziet dat mensen steun ervaren aan een netwerk van mensen om hen heen: “We zien dat mensen herkenning en erkenning vinden bij elkaar. Ook worden gezinnen op deze manier ontlast en het geeft verbondenheid onderling.”

“We zien dat mensen herkenning en erkenning vinden bij elkaar”

Ideeën voor de toekomst

Joanne ziet nog meer mogelijkheden die mensen met autisme zouden kunnen helpen: “Het mooiste zou zijn dat het idee van het ‘maatjesproject’ veel breder getrokken en gedragen zou worden binnen de gemeente. Met als doel dat er meer jongeren en gezinnen aan elkaar

zijn verbonden. Maar dat is meer een beetje dagdromen denk ik. Dat idee krijgt nog niet direct weerklank.”

Goede samenwerking is nodig

Om te werken aan een goed netwerk is goede samenwerking met de kerkenraad van belang, benadrukt Joanne: “We werken prettig samen, doordat we van kerkenraadsleden horen waar er werk te doen is. Belangrijke signalen worden aan elkaar doorgegeven, met in acht nemen van de privacy uiteraard.” Daarbij heeft Joanne ook nog een tip voor andere contactpersonen: “Het is belangrijk om te weten waar de behoefte ligt in de gemeente en ook de afstemming en openheid met de kerkenraad is van belang. neem initiatief om elkaar op te zoeken, in gesprek te gaan en kijk en vraag waar de behoefte ligt.”

Tekst: Bart-Jan Noorlander

Het trof me dat de diaken zoveel tijd in mij stak

Nadia* is een jonge vrouw met autisme. In de achterliggende jaren heeft ze ervaringen uit haar leven beschreven. Vanaf haar kleutertijd deelt ze situaties waarin autisme een rol heeft gespeeld. Ook andere problematiek komt aan de orde. Het gaat dan soms om aangrijpende voorbeelden zoals automutilatie en suicidaliteit. De ervaringen van Nadia zijn gebundeld en in november komt haar boek ‘Veerkracht’ uit. Nadia vertelt in haar boek onder andere over haar contact met de dominee en met een diaken. Op deze pagina’s staan enkele passages uit het boek.

Belijdenis doen

“We gaan bidden. Er wordt voor mij gebeden, zoals vaker wordt gedaan. Het raakt mij altijd weer. Na het gebed nemen we wat door uit het Kort Begrip. De dominee stelt vragen. Hij zou toch geen vragen stellen? De afspraak was toch dat we het alleen zouden doorlopen? Wat moet ik zeggen? Ik geef wat antwoorden, maar dan raak ik overstuur. ‘Dit is een misverstand,’ zegt de dominee, als ik het aangeef. ‘We gaan het oplossen.’ Nenna (de hulphond van Nadia, red.) zit steeds bij mij. Ik zoek

mijn afleiding door te knuffelen, te aaien en Nenna doet het zo ontzettend goed. Ze legt steeds haar kop op mijn schoot.

Ik kan geen ‘ja’ zeggen. Ik huil. Paniek slaat toe. De dominee noemt de vier vragen van Voetius op. Hij vraagt of ik daarop ‘ja’ wil zeggen. Ik kan het niet en raak overstuur. ‘Kunnen we bidden?’ vraag ik.

Dat is goed. We doen nog een gebed. Na het gebed vraagt de dominee weer: ‘Kun je ja zeggen op deze vragen?’ Hij observeert mij. Dan kijk ik naar Nenna. ‘Mag ik er misschien iets vóór zeggen?’ vraag ik huilend. Ik snif en snuit mijn neus en het verbaast me dat de dominee gelijk zegt dat ik er iets voor mag zeggen. Hij weet niet eens wát ik ervoor wil zeggen... Hij vertrouwt mij gewoon... ‘Met de hulp van de Heere: Ja,’ kan ik dan zeggen.”

(uit hoofdstuk 31)

“Het is fijn deze mensen om mij heen te hebben”

Begrip

“Zelfs de contacten met een diaken worden steeds beter. ‘Hoe komt het toch dat u mij zo goed begrijpt?’ vroeg ik eens. ‘Ik zoek weleens dingen op die jij mij vertelt,’ antwoordde hij. Het trof me dat hij zoveel tijd in mij

stak. Ook op zondagen mocht ik hem gewoon appen, als ik iets van de preek niet begrepen had of als ik veel angsten had. En zo heb ik best veel contacten. Mensen die er voor mij zijn, ikzelf die er voor anderen ben, gewone vriendinnencontacten en contacten met familie. Het is fijn deze mensen om mij heen te hebben.”

(uit hoofdstuk 34)

*Nadia heet in werkelijkheid anders

Benieuwd naar het hele boek?

Plaats dan nu alvast een bestelling via www.helpendehanden.nl/veerkracht. Het boek verschijnt in november 2023.

Tekst: Inge van Hell

IN GESPREK - met Nadia's predikant

‘Nadia is innerlijk rustiger geworden’

In het boek Veerkracht staan verschillende situaties beschreven waarin het gaat over de betrokkenheid van de dominee bij Nadia. Om de anonimiteit van Nadia te waarborgen, gebruiken we ook voor de predikant een pseudoniem en noemen we hem dominee Den Herder. Hij vertelt over zijn ervaringen.

Het eerste contact tussen dominee Den Herder en Nadia was in een zorgvolle situatie. Dominee Den Herder was nog niet zo lang predikant in de gemeente waar Nadia dooplid was. Nadia deed een suïcidepoging en vertelt daar ook over in haar boek; daarna heeft de dominee haar bezocht in het ziekenhuis. “Dat was een heel aangrijpende situatie. Het heeft me verwonderd dat ze toen al wat vertelde over wat haar bezighield, ook op geestelijk gebied.”

Dominee Den Herder realiseert zich achteraf dat hij in één van de eerste contacten met Nadia een benadering koos die niet passend was. “Nadia vertelde toen over het leven met de Heere en dat ze iets van Zijn nabijheid mocht ervaren. Ik stelde toen een verdiepende vraag, maar die voelde voor Nadia bedreigend: ‘de dominee stelt een vraag waarop ik geen antwoord weet’. Toch heeft Nadia wel altijd haar vertrouwen gegeven.”

Voor dominee Den Herder was het fijn dat Nadia goed kan verwoorden wat ze nodig heeft. “Natuurlijk moest ik in het begin wat aftasten hoe ik het beste met Nadia om kon gaan. Steeds heb ik

geprobeerd om rekening met haar te houden. Als we een gesprekje hadden gehad, kreeg ik daarna wel eens een berichtje waaruit bleek dat Nadia dacht dat ik het geen goed gesprek vond. Ik liet haar dan daarop mijn reactie weten. Ik merkte dat ze daarin bevestiging nodig had. Ik heb er daarom later voor gekozen om uit na afloop van een gesprek haar een sms-bericht te sturen waarin ik haar liet weten dat ik het een goed gesprek vond.

“Ik probeer er rekening mee te houden als jongeren autisme hebben”

Vooraf laat ik Nadia een plannetje maken voor onze afspraak. Ze kan dan laten weten of ze het fijn vindt als ik mijn vrouw meeneem. Soms stelt ze voor om een wandeling te maken. Tijdens ieder gesprek vind ik het belangrijk om ook over de dingen van de Heere te spreken. Ik laat Nadia aangeven wanneer ze dat wil. Dat ze

ruimte krijgt om dit zelf aan te geven, helpt in het contact.”

Het valt dominee Den Herder op dat Nadia trouw met de kerkdiensten in zijn gemeente meeluistert. “In de loop van de jaren is Nadia verschillende keren opgenomen geweest en moest ze verschillende keren verhuizen, maar ze is altijd betrokken gebleven bij onze gemeente. De periode waarin Nadia aangaf graag belijdenis des geloofs te willen afleggen, herinner ik me als heel bijzonder. We hebben het moment van belijdenis doen zorgvuldig voorbereid, zodat dit op een goede manier plaats kon vinden*.”

Naast de contacten met Nadia, heeft dominee Den Herder ook contacten met andere mensen met autisme. “Dat zijn vaak andere situaties dan die van Nadia. Verschillenden van hen kunnen in de maatschappij functioneren en hebben minder zorg en begeleiding nodig dan Nadia. In het contact met hen probeer ik er wel rekening mee te houden dat ze autisme hebben. Duidelijkheid bieden en zo weinig mogelijk onverwachte veranderingen laten plaatsvinden, zijn daar voorbeelden van. Vaak merk ik in het contact met hen hoe ik het best bij hen kan aansluiten, dat probeer ik dan ook te bespreken. Ook noem ik af en toe in het gemeenschappelijke gebed in de zondagse dienst de zorgen van mensen

met een sociale beperking, bijvoorbeeld autisme.”

Op catechisatie komt dominee Den Herder ook in contact met jongeren met autisme. “Zij houden vaak van duidelijke regels, een duidelijk programma en zo weinig mogelijk veranderingen. Bijbelse beeldspraak en gesprek over het geestelijk leven kunnen ze niet altijd goed duiden. Dan leg ik het nog een keer uit.”

Aan het eind van het gesprek komt dominee Den Herder nog even terug op zijn contact met Nadia. Hij spreekt met respect over haar. “Ze heeft veel meegemaakt. Ik heb de indruk dat ze in de loop van de jaren innerlijk een stuk rustiger is geworden. De therapie die ze heeft gevolgd, heeft daaraan bijgedragen. Daarnaast vind ik het ook opvallend hoe ze naar de preken luistert en wat daarvan te merken is in haar leven. Ook dat heeft innerlijke rust

gebracht. Het is moedgevend om te merken hoe ook de prediking gebruikt kan worden.”

*Over deze periode schrijft Nadia in haar boek, zie ook pagina 2 van deze nieuwsbrief.

Tekst: Inge van Hell

ACTIVITEITEN

9 november 2023

Op donderdagmorgen 9 november 2023 wordt in Genemuiden een bijeenkomst gehouden voor vrouwen van mannen met autisme. Het thema is Leven met een partner met autisme.

Meer informatie

2 december 2023

Op zaterdagmorgen 2 december 2023 wordt in Woerden een jongerendag gehouden voor jongeren van 16 tot en met 25 jaar met een vorm van autisme en een (boven)gemiddelde intelligentie. Een deelnemer uit de groep levert een bijdrage over verhuizen en zelfstandig wonen.

Er is veel gelegenheid voor gesprek en het bespreken van vragen.

Meer informatie

9 december 2023

Op zaterdagmorgen 9 december 2023 is de eerstvolgende bijeenkomst van de gespreksgroep voor volwassenen met autisme in de regio Kampen. Deelnemers en gespreksleider verwelkomen graag nieuwe deelnemers.

Meer informatie

Gespreksgroep getrouwde mannen met autisme

Binnenkort wordt er weer een bijeenkomst gehouden van de gespreksgroep voor getrouwde mannen met autisme in de regio Utrecht.

Deelnemers en gespreksleider verwelkomen graag nieuwe deelnemers.

Meer informatie

IN UW GEMEENTE OOK AANDACHT VOOR ‘AUTISME IN DE KERK’?

Vindt u het onderwerp ‘autisme in de kerk’ belangrijk en zoekt u een spreker voor een gemeenteavond of bijeenkomst met ouders of ambtsdragers?

Neem dan contact op met:

Bart-Jan Noorlander
(bj.noorlander@helpendehanden.nl) of Inge van Hell (w.vanhell@helpendehanden.nl) om te overleggen over de mogelijkheden.

WELK BIJBELS DAGBOEK LEEST U GRAAG?

Voor jongeren met autisme zijn in de achterliggende jaren verschillende Bijbelse dagboeken verschenen. Er is geen Bijbels dagboek geschreven voor volwassenen met autisme. Naar aanleiding van verschillende vragen van volwassenen met autisme, inventariseren we welke dagboeken er gelezen worden door volwassenen met autisme.

Bent u een volwassene met autisme?

Dan hebben we aan u de volgende vraag: Welk Bijbels dagboek leest u graag en waarom?

U kunt uw antwoord mailen naar Inge van Hell (w.vanhell@helpendehanden.nl) of bel 06-57 14 78 00.

Colofon

Deze nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar en wordt verspreid onder de mensen die bij Helpende Handen geregistreerd staan als belangstellenden voor onze activiteiten en publicaties over autisme.

Voor alle toekomstige data in deze nieuwsbrief geldt: Deo volente.

Redactie: Inge van Hell-van Dijke en Bart-Jan Noorlander
Eindredactie: Bart van der Meijden